

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Педагогіка вищої школи

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Педагогіка вищої школи

УДК 378.22(076)

Куз 89

Розробник: **Кузнєцова Н.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Наскрізна програма практики затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Протокол № 1 від "30" серпня 2021 р.

Куз 89 Кузнєцова Н. В.

Наскрізна програма практики : для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи». КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради». Одеса : Вид-во ТОВ «Лерадрук», 2021. 35 с.

@ КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», 2021 рік.

Вступ

Наскрізна програма практики складена відповідно до освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Програма практики розроблена на основі Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу в Комунальному закладі вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», Положення про порядок проведення практики в Комунальному закладі вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

Мета практичної підготовки полягає у формуванні фахових компетентностей, розширенні і поглибленні загальних компетентностей, закріпленні теоретичних знань і формуванні професійних практичних умінь і навичок, набутті досвіду професійної діяльності.

Практична підготовка є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи», що відображено у структурно-логічній схемі.

1. Перелік усіх видів практик і терміни їх проходження

Згідно освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» і навчального плану передбачено два види практики.

Асистентська практика передбачена у 2 семестрі обсягом 8 кредитів ЄКТС (240 год.).

Науково-дослідна практика передбачена у 3 семестрі обсягом 6 кредитів ЄКТС (180 год.).

2. Асистентська практика

1. Асистентська практика в системі вищої освіти на другому (магістерському) рівні є одним з етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня магістра освітніх, педагогічних наук до освітньої діяльності, який має за мету сформувати професійно-педагогічні компетентності щодо здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти.

2. Мета і завдання асистентської практики.

2.1. **Метою** асистентської практики здобувачів вищої освіти є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних до здійснення навчальної, методичної і організаційної діяльності у закладах вищої освіти.

2.2. Основними **завданнями** асистентської практики є:

- закріплення і поглиблення теоретичних знань з Педагогіки вищої школи, Психології вищої школи, Методики викладання у вищій школі, інших дисциплін, отриманих під час навчання;
- формування умінь проведення всіх форм організації освітнього процесу і видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань практики;
- розвиток професійно-педагогічних здібностей на основі досвіду практики.

Додатковими завданнями педагогічної асистентської практики студентів є:

- отримання знань про діяльність кафедри на посаді науково-педагогічного працівника у період проходження практики;

- отримання знань про діяльність структурних підрозділів закладів вищої освіти у період проходження практики;
- формування умінь у галузі формальної, неформальної і інформальної освіти.
- стимулювання самовдосконалення майбутніх фахівців.

2.3. Процес проходження асистентської практики скерований на формування у студентів наступних **компетентностей** або їх елементів:

а) **інтегральної** компетентності - здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, в процесі навчання, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

б) **загальних** компетентностей (ЗК):

ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7.Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

в) **спеціальних** компетентностей (СК):

СК2.Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері вищої освіти й педагогіки.

СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК4.Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.

СК5.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу вищої освіти.

СК6.Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

СК9.Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

СК10.Здатність розробляти та оновлювати програми навчальних дисциплін, готувати навчальні і методичні матеріали.

СК 11.Здатність викладати, консультувати студентів з предмета навчальної дисципліни відповідно до їхніх індивідуальних освітніх потреб.

2.4. Очікувані **результати навчання**. У результаті проходження практики студенти здобувають наступні програмні результати навчання:

ПР2.Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.

ПР3.Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

ПР4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

ПР5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

ПР6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.

ПР7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

ПР8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.

ПР10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.

ПР11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

ПР12. Підвищувати свій загальнокультурний та професійний рівень, визначати напрями і етапи професійного саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищувати фахову компетентність та педагогічну майстерність.

ПР13. Продуктивно працювати в групі, забезпечуючи позитивний соціально-психологічний клімат на засадах освітнього партнерства.

2.5. Після проходження практики здобувачі вищої освіти мають **знати**:

- основні форми організації і основи планування освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- дидактичні принципи проведення всіх видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- документи, що регламентують і відображують зміст освіти у вищій школі;
- сучасні форми і методи здійснення освітнього процесу, скерованого на формування компетентностей здобувачів вищої освіти;
- форми і методи контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- види навчально-методичного забезпечення освітнього процесу і вимоги до них;
- форми і методи виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

Здобувачі вищої освіти мають **уміти**:

- визначати мету і завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти;
- застосовувати різні форми і методи освітньої взаємодії, враховуючи специфіку спеціальності і рівень освіти;
- застосовувати сучасні освітні технології, зокрема, інформаційно-комунікаційні та інтерактивні;
- розробляти навчально-методичні матеріали до курсу, що викладається;
- здійснювати контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти ;
- організовувати різні форми виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

3. Зміст практики.

3.1. Зміст асистентської практики аспірантів узгоджений з напрямками діяльності науково-педагогічних працівників: навчальною, методичною, науковою і організаційною.

3.2. **Навчально-методична** робота студентів-практикантів включає:

- відвідування і аналіз лекційних занять;
- відвідування і аналіз практичних занять;
- розробку лекційного заняття, підготовку методичних матеріалів до його проведення, проведення на належному рівні не менше однієї лекції;
- розробку практичного заняття, підготовку методичних матеріалів до його проведення, проведення на належному рівні не менше одного практичного заняття;
- аналіз проведених занять разом з керівником практики.

3.3. **Методична** робота студентів-практикантів включає:

- ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри, освітньо-наукового відділу, закладу вищої освіти в цілому;
- ознайомлення з освітньою програмою, навчальним планом, робочим навчальним планом;
- ознайомлення з навчально-методичним комплексом дисципліни (навчальна програма дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни, теми і плани лекцій, практичних занять, завдання для самостійної роботи, засоби контролю знань (для поточного і підсумкового контролю));
- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни (підручники, на-

вчальні посібники, тексти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до практичних занять, самостійної роботи);

- розробку завдань для самостійної роботи студентів і слухачів курсів підвищення кваліфікації;

- розробку тестових завдань для контролю результатів навчання студентів і слухачів курсів підвищення кваліфікації;

- підготовку класичних і новітніх видів наочного матеріалу (презентацій, таблиць, схем, карток тощо);

- участь у розробці, заповненні організаційно-методичної документації кафедри педагогіки та освітнього менеджменту та відділу освітньо-наукової підготовки (при проходженні практики на базі КЗВО «ОАНО ООР»);

- участь у роботі методичного семінару кафедри;

- участь у вебінарах, онлайн-конференціях освітнього спрямування за допомогою мережі Інтернет.

3.4. Організаційна робота студентів-практикантів включає:

- підготовку і проведення заходів соціокультурного спрямування для здобувачів вищої освіти на базі педагогічного хабу ОАНО (круглі столи, дискусійні майданчики, зустрічі з освітянами тощо);

- участь у проведенні заходів за планом роботи КЗВО «ОАНО ООР».

3.5. При формулюванні індивідуальних завдань практики ураховується тип закладу вищої освіти, особливості діяльності кафедри, до якої прикріплений здобувач вищої освіти, план роботи кафедри тощо.

4. Організація проведення практики

4.1. Згідно з навчальним планом, складеним у відповідності до ОПІ «Педагогіка вищої школи», педаго-

гічна асистентська практика проводиться для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня у 2 семестрі. Обсяг практики становить 8 кредитів ЄКТС (240 год.).

4.2. Педагогічна асистентська практика проводиться після вивчення курсів «Педагогіка вищої школи», «Психологія вищої школи», «Методика викладання у вищій школі».

4.3. Проведення педагогічної асистентської практики передбачає три етапи:

- адаптаційний (орієнтовний обсяг становить 1,5 кредиту ЄКТС);
- основний (орієнтовний обсяг становить 4,5 кредити ЄКТС);
- рефлексивно-підсумковий (орієнтовний обсяг становить 2 кредити ЄКТС).

4.3.1. Підготовка до практики розпочинається на лекційних та практичних заняттях із «Педагогіки вищої школи», «Психології вищої школи», «Методика викладання у вищій школі».

4.3.2. На **адаптаційному** етапі практикант має:

- з'ясувати функції, мету, завдання практики;
- скласти індивідуальний план проходження практики;
- ознайомитися з організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри, нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу в Академії;
- відвідати заняття керівника практики, провідних викладачів кафедри і закладу вищої освіти.

4.3.3. На **основному** етапі практики практикант має :

- ознайомитись і взяти участь у навчально-методичній роботі кафедри;

- укласти розгорнуті план-конспекти занять, обговорити їх з керівником практики від кафедри;
- підготувати необхідні методичні та дидактичні матеріали, технології для проведення занять;
- провести на належному науково-методичному рівні заняття згідно індивідуального плану;
- організувати та провести для студентів захід виховного (позааудиторного, профорієнтаційного) спрямування;
- взяти участь у засіданнях кафедри, наукових семінарах (конференціях).

4.3.4. На **рефлексивно-підсумковому** етапі практикант має:

- підготувати звітні матеріали щодо проходження практики і надати керівнику практики з метою перевірки та оцінювання;
- захистити результати практики у встановленому порядку.

4.4. Базою проходження практики може бути заклад вищої освіти, з яким КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» укладає відповідний договір про проходження педагогічної (асистентської) практики.

КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» може бути базою проходження педагогічної (асистентської) практики здобувачами вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки ОПП «Педагогіка вищої школи».

4.5. Безпосереднє керівництво педагогічною асистентською практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики студента здійснює керівник практики від кафедри, який:

- визначає зміст навчально-методичної роботи, до якої залучає студента;
- добирає тематику занять та академічні групи для проведення педагогічної практики;
- надає методичну допомогу у плануванні та організації навчальної взаємодії;
- консультує студента з питань навчально-методичного забезпечення проведення залікових занять, зокрема, використання сучасних освітніх технологій;
- консультує з питань підготовки і проведення заходу виховного (профорієнтаційного) спрямування, позааудиторного заняття зі студентами;
- контролює роботу студента, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, здійснює заходи щодо усунення недоліків у організації практики;
- оцінює роботу студента і готує відгук про його навчально-методичну роботу під час проходження практики.
- консультує студента з питань оформлення документації.

5. Форми та методи контролю. Підведення підсумків практики

5.1. До захисту практики здобувачем вищої освіти подаються наступні документи:

1. Заповнений щоденник педагогічної асистентської практики.
2. Характеристика-звіт, підписана керівниками практики, завірена печаткою бази практики.
3. Портфоліо з матеріалами щодо виконання всіх завдань практики (у паперовому вигляді):
  - Розроблені плани-конспекти залікових занять (не менше однієї лекції, двох практичних занять).

- Підготовлені дидактичні матеріали, наочні засоби навчання (презентації), матеріали, що ілюструють використання інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій під час проведення занять (кількість, назва, теми).

- План-конспект позааудиторного заходу.

5.2. Документація подається керівнику практики в строки згідно з графіком практики.

5.3. До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти, які у повному обсязі виконали індивідуальний план практики і надали пакет документів, передбачених програмою.

5.4. Здобувачі вищої освіти, які не виконали індивідуальний план проходження практики, до її захисту не допускаються.

5.5. Результати практики та її захист оцінюються на підставі наданих звітних документів, а також висновків, які відображені у відгуку-характеристиці керівника практики.

6. Методичне забезпечення

6.1. Основну функцію науково-методичного забезпечення асистентської практики виконують навчально-методичні комплекси відповідних дисциплін.

6.2. Функцію методичного забезпечення виконує структурований щоденник асистентської практики, який містить опорні питання для виконання завдань практики.

6.3. З метою належного проведення педагогічної практики студенти можуть використовувати для ознайомлення методичні матеріали викладачів кафедри як у паперовому, так і електронному вигляді.

3. Науково-дослідна практика

Під час науково-дослідної практики здобувачі поглиблюють та закріплюють теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, добирають матеріал для виконання кваліфікаційної роботи, поглиблюють теоретичний етап, розробляють та проводять емпіричний етап дослідження відповідно до плану написання кваліфікаційної роботи. Практика спрямована на формування у фахівця – випусника магістратури умінь і навичок професійної діяльності на дослідницькому рівні. Науково-дослідна практика, з одного боку, забезпечує більш глибоке засвоєння змісту навчальних дисциплін, а з іншого, є шляхом фінального етапу підготовки магістра, є свідченням його готовності до наукової роботи як виду педагогічної діяльності у вищій школі. Її реалізація дає змогу втілити набуті здобувачами компетентності, знання, уміння та навички для опрацювання теоретичних і практичних питань під час підготовки та здійснення наукової діяльності.

Предметом науково-дослідної практики є практично-прикладні аспекти сучасної педагогічної теорії, рекомендації щодо їх засвоєння і практичного застосування у майбутній професійній діяльності.

Науково-дослідна практика повинна відповідати на пряму наукових досліджень здобувача вищої освіти магістратури. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводить здобувач вищої освіти при написанні кваліфікаційної роботи.

Місце науково-дослідної практики згідно структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми в

структурі освітнього процесу визначається міждисциплінарними зв'язками з дисциплінами: методологія науково-педагогічних досліджень, освітній менеджмент, методика викладання у вищій школі, педагогіка вищої школи, педагогічна майстерність та етика викладача, освітні вимірювання, організація науково-дослідницької роботи зі студентами, нормативно-правове забезпечення освітньої діяльності.

1. Мета та завдання науково-дослідної практики

Метою науково-дослідної практики є набуття здобувачами вищої освіти досвіду самостійної дослідницької роботи та опрацювання методики її проведення; поглиблення теоретичних знань у сфері вищої освіти, проведення експерименту та підбір фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи; формування вмінь і навичок аналізу наукових та інформаційних джерел; проведення емпіричного дослідження та використання комплексу дослідницьких методів.

Здобувачі вищої освіти під час проходження науково-дослідної практики мають вирішити наступні **завдання:**

- ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи закладів вищої освіти та провідних фахівців щодо обраного напрямку досліджень;

- аналіз теоретичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо майбутньої кваліфікаційної роботи;

- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та зарубіжній літературі;

- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;

- оволодіння методикою обробки та аналізу отриманих емпіричних даних;

- апробація основних теоретичних та практичних положень кваліфікаційної роботи (у формі виступів на конференціях, доповіді на засіданні науково-методичного семінару кафедри, опублікування тез доповіді тощо).

Процес проходження науково-дослідної практики спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) **інтегральної** компетентності – здатність розв’язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, в процесі навчання, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

б) **загальних** компетентностей (ЗК):

ЗК2.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї, проводити дослідження на відповідному рівні.

в) **спеціальних** компетентностей (СК):

СК1.Здатність виявляти потенційні зв’язки освітньої теорії, освітньої політики та практики.

СК5. Розуміння цілей і особливостей освітніх систем.

Кінцеві **програмні результати навчання**, формуванню яких сприяє проходження практики.

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Організовувати та проводити науково-педагогічне дослідження.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати висновки.

ПР6. Доступно та аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у наукових дискусіях.

ПР9. Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації та оцінювати її за критеріями доцільності та достовірності.

Очікувані результати навчання. У результаті проходження науково-дослідної практики магістрант повинен:

знати:

– сутність та особливості методології наукового дослідження;

– основні принципи роботи з емпіричною базою дослідження;

– методи наукових досліджень;

– види інформаційного забезпечення та використанні джерел інформації у науково-дослідній роботі;

– наукознавчі та методологічні основи наукових досліджень;

– особливості організації науково-дослідної роботи;

– вимоги до оформлення результатів науково-дослідної роботи;

– етичні та правові основи науково-педагогічної діяльності;

– теоретичні засади організації освітнього процесу та методики викладання у закладі вищої освіти;

вміти:

– організовувати і проводити заняття з дисциплін, які викладаються на кафедрі;

– аналізувати заняття, проведені провідними викладачами кафедри та іншими практикантами;

– застосовувати понятійний апарат методології наукових досліджень;

– відбирати та аналізувати необхідну інформацію;

– формулювати мету та завдання наукового дослідження;

– планувати та проводити емпіричні дослідження;

– порівнювати отримані результати дослідження із теоретичними обґрунтуванням проблеми;

– формулювати висновки наукового дослідження;

– оприлюднювати та впроваджувати результати науково-дослідної практики;

– складати звіти та доповіді.

2. Бази практики

Основним базовим об'єктом науково-дослідної практики є кафедри закладу вищої освіти, відповідно до спеціалізації та наукової проблеми дослідження майбутньої кваліфікаційної роботи. Науково-дослідна практика може проводитися також на базі науково-дослідних закладів, відповідних профільних кафедр закладів вищої освіти, наукових та аналітичних підрозділів підприємств, установ, організацій, відомств, бібліотек тощо, які проводять науково-дослідні роботи чи здійснюють розробки та

мають наукові здобутки у сфері наукової проблематики здобувачів вищої освіти.

3. Права і обов'язки учасників практики

3.1. Керівник практики від кафедри

Основними обов'язками відповідальних за науково-дослідну практику від кафедри є:

- організація та проведення настановної конференції для здобувачів вищої освіти кафедри та надання їм необхідних документів перед початком практики;

- забезпечення своєчасності формування здобувачами вищої освіти індивідуальних графіків проходження практики;

- своєчасне проведення настановної конференції з науково-дослідної практики, ознайомлення здобувачів вищої освіти з вимогами до оформлення документації з практики, системою звітності та критеріями оцінки з практики, які регламентуються відповідною нормативною та методичною документацією з організації та проведення практики;

- консультування практикантів щодо термінів і порядку проходження практики, оформлення документів з практики та захисту звіту;

- звітування на засіданні кафедри про підсумки практики;

- розробка та надання здобувачам вищої освіти індивідуальних завдань та інших указівок для проходження практики;

- контроль за своєчасністю формування та виконанням індивідуальних графіків проходження практики здобувачами вищої освіти;

- консультування здобувачів вищої освіти щодо вико-

нання індивідуального завдання практики та оформлення документів з практики;

- своєчасне оформлення відгуку і попередня оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці на підставі перевірки звіту з практики, результатів виконання індивідуального завдання та інших документів з практики;

- здійснення, у разі необхідності, вибіркового контролю за проходженням практики здобувачами вищої освіти безпосередньо на базі практики.

3.1. Керівник практики від бази практики: забезпечує науково-методичне керівництво у процесі проходження практики і контроль за виконанням плану, перевіряє і оцінює кінцеві результати, пише характеристику та перевіряє і підписує звіт здобувача вищої освіти по завершенні роботи.

3.2. **Обов'язки практиканта.** Здобувач вищої освіти:

- до початку практики на настановних зборах, а далі в індивідуальному порядку, має одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- систематично працювати над виконанням завдань за програмою практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, зазначені в індивідуальному графіку проходження практики та вказівками безпосереднього керівника;

- висвітлити результати виконаної роботи та оформити їх у звіті про проходження практики;

- своєчасно надати на кафедру звітні документи та у належний термін захистити матеріали практики.

4. Зміст практики

4.1. Програма науково-дослідної практики передбачає два змістові модулі:

Змістовий модуль 1. Організація і здійснення наукової роботи у закладі вищої освіти.

Змістовий модуль 2. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти (за темою магістерського дослідження).

4.1.1. Змістовий модуль 1. Організація і здійснення наукової роботи у закладі вищої освіти включає наступні питання:

- організація наукової роботи у закладі вищої освіти. Планування наукової роботи. Звітність про виконання наукової роботи ;

- організація наукової роботи на кафедрі. Планування наукової роботи. Звітність про виконання наукової роботи ;

- організація наукової роботи науково-педагогічного працівника. Планування наукової роботи. Звітність про виконання наукової роботи ;

- форми організації наукового спілкування у закладі вищої освіти: симпозиуми, наукові конференції, наукові семінари, круглі столи тощо;

- форми організації науково-дослідної роботи зі здобувачами вищої освіти (наукові гуртки, проблемні групи тощо);

- типи наукових видань закладу вищої освіти (наукові вісники; наукові записки; матеріали симпозиумів, наукових конференцій, наукових семінарів тощо);

- взаємодія між закладами вищої освіти і науковими бібліотеками, науковими установами тощо.

4.1.2. Змістовий модуль 2. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти (за темою магістерського дослідження).

Опрацювання змістового модулю 2 передбачає поглиблення і систематизацію матеріалів з теоретичної частини кваліфікаційної роботи, підготовку і проведення експериментальної частини, обробку отриманих результатів, розробку методичних рекомендацій з теми кваліфікаційної роботи.

Змістовий модуль 2 включає крім цього наступні види робіт:

- підготовка тез до публікації у науковому збірнику;
- підготовка виступу з мультимедійною презентацією матеріалів на науковій конференції здобувачів вищої освіти і молодих науковців;
- участь у науковому семінарі кафедри;
- участь у проведенні круглих столів, майстер-класів тощо.

4.2. Основні завдання науково-дослідної практики відображаються в індивідуальному графіку.

Здобувач вищої освіти здійснює відмітки та записує зміст і обсяг виконаної роботи у щоденник практики, а також її результати протягом всієї практики. Фактичне виконання засвідчують керівник практики закладу освіти, на базі якого здобувач вищої освіти проходив практику, та керівник практики від кафедри з відміткою про вчасність його представлення.

Результатом практики має стати отримання наукових результатів, які будуть використані у подальших наукових дослідженнях практиканта, на підставі яких буде уточнено мету, об'єкт, предмет дослідження за темою ма-

гістерського дослідження та будуть покладені в основу виконання кваліфікаційної роботи.

5. Оформлення звітної документації

Матеріали до звіту з науково-дослідної практики готують здобувачі вищої освіти протягом усієї практики. Робочі записи про хід практики щоденно заносяться до щоденника, де фіксують результати роботи за день, згідно плану і програми практики, роблять записи про виконання індивідуальних завдань з практики.

Результати роботи на кафедрі та результати виконання індивідуального завдання оформляють у вигляді звіту з практики. Він повинен містити заголовок, індивідуальне завдання, вступ, змістовну частину і висновки. На титульному листі вказують найменування практики, місце та терміни проведення, прізвище здобувача вищої освіти і керівника практики від академії і бази практики. В звіті повинні міститися результати виконання розділів індивідуального завдання. Бажано, щоб у звіті були наукові, методичні, організаційні, інноваційні пропозиції щодо покращення якості освітнього процесу закладу освіти, форм оцінювання, підвищення продуктивності взаємодії науково-педагогічного/педагогічного складу та здобувачів освіти.

Звіт пишеться літературною українською мовою, з дотриманням ділового, наукового стилю викладу, на папері формату А4, ілюструється (за необхідності) графіками, схемами, таблицями, опитувальниками та іншим ілюстративним матеріалом необхідним виконання індивідуального завдання для проведення дослідження з темою магістерської роботи і підшивається в папку. Обсяг звіту до 8-10 сторінок друкованого тексту.

Звіт про науково-дослідну практику оформляється згідно з вимогами чинного ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

4. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль з асистентської та науково-дослідної практики відбувається у формі диференційованого заліку. При визначенні підсумкової оцінки враховуються результати оцінювання з усіх видів робіт (навчальної, методичної, організаційної), передбачених програмою практики. Оцінювання діяльності студента-практиканта здійснюється згідно Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти у Комунальному закладі вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

По закінченні практики здобувачі вищої освіти повинні представити на кафедрі звіт про проходження практики.

Захист звітів здобувачів вищої освіти здійснюється на кафедрі педагогіки та освітнього менеджменту. Залік з практики диференційований і проводиться в формі захисту звіту перед комісією. Завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту призначає комісію у складі двох-трьох викладачів кафедри для прийому заліків з практики. У склад комісії, за можливості, входить керівник практики від бази практики.

До захисту звітів з практики допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму практики,

представили звіт, оформлений у відповідності з встановленими вимогами, та отримали позитивну оцінку (відгук) керівника практики від бази практики.

Оцінка за практику заноситься у заліково-екзаменаційну відомість та у залікову книжку здобувачів вищої освіти за підписом керівника практики.

Здобувачі вищої освіти, які не виконали програму практики без поважних причин, можуть бути направлені на практику повторно або представлені до відрахування з академії, як такі що не виконали навчальний план.

5. Критерії оцінювання

90 – 100 балів – А («відмінно») ставиться в тому випадку, коли: робота за програмою практики здійснена практикантом на високому рівні; практикант проявив себе як організований, сумлінний, творчий під час виконання різних видів роботи, знає і вміє застосовувати у практичній діяльності сучасні технології і нові інформаційні засоби, користується повагою та авторитетом серед колективу бази практики, методистів, керівників практики; здав у визначений термін документацію, оформлену на високому рівні.

82 – 89 балів – В («добре») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики здобувачем вищої освіти проведена на достатньому рівні; були допущені незначні помилки у період проходження практики, але були самостійно виправлені; практикант не допускав недисциплінованості, байдужості, шаблонності на всіх ділянках роботи; про його діяльність добре відзивалися в колективі, в якому він перебував у період проходження практики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію.

75 – 81 балів – С («добре») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на достатньому рівні; практикант допускав незначні помилки при виконанні завдань практики, проте не завжди міг самостійно їх виправити або пояснити у процесі аналізу; у ході практики був дисциплінованим, виконавчим, самостійним, критичним на всіх ділянках роботи, одержав добрі відгуки колективу бази практики, методистів, керівника; подав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і виправлення за вказівкою групового керівника практики.

69 – 74 балів – D («задовільно») ставиться в тому випадку, коли робота за програмою практики проведена на задовільному рівні; здобувач вищої освіти проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності практиканта у період проходження практики одержала позитивні відгуки; із невеликим запізнення подав документацію.

60 – 68 балів – E («задовільно») ставиться здобувачу вищої освіти в тому випадку, коли робота проведена на задовільному рівні; проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності на базі практики практиканта з боку керівників практики – «задовільна»; подав невчасно документацію, яка потребує доповнень і виправлень.

35 – 59 балів – Fx («незадовільно»). Відсутня систематичність у роботі практиканта. Роботу, передбачену програмою з практики, виконав на низькому професійному рівні, допускав помилки, пов'язані зі знанням теоретичного матеріалу та виконанням практичних завдань.

Отримав негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку за практику, але за певних умов може повторно пройти практику і отримати позитивну оцінку. Подав документацію з великим запізненням, допустив значні помилки в її оформленні.

0 – 34 балів – F («незадовільно»). Практикант не виконав програми практики і отримав незадовільну оцінку при складанні заліку за практику.

6. Рекомендовані джерела та інформаційні ресурси

Основна література

Законодавчі і нормативні документи

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. Київ: крНДНЦ, 2016. 16 с.
2. ДСТУ 3008-2015. Документація, звіти у сфері науки і техніки. К.: Держстандарт України, 2015.
3. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».
4. Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти у Комунальному закладі вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».
5. Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти «Одеська ака-

демія неперервної освіти Одеської обласної ради»
(для здобувачів вищої освіти).

6. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-18. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
7. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
8. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
9. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Підручники та навчальні посібники

1. Білан Л.Л. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Ніжин: ПП Лисенко, 2010. 399 с.
2. Біляковська О.О. Дидактика вищої школи: навч. посібн. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
3. Грицюк Л.К., Лякішева А.В. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 328 с.
4. Грицюк Л., Лякішева А. Методика викладання навчальних дисциплін соціально-педагогічного напрямку студентам ВНЗ: навч.-метод. посіб. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 504 с.

5. Добронравова І.С. Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки. Київ, 2008.
6. Дроздова І.П. Навчальний посібник із курсу «Методика викладання, педагогіка та психологія вищої освіти». Харків : ХНАМГ, 2008. 142 с.
7. Збір і обробка матеріалів дослідження: Лекція / Під ред. Даниленко О.А. Львів: ЛКА, 2016.
8. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід : метод. посіб. авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ: АПН, 2002. 136 с.
9. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
10. Капська А.Й. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 140 с.
11. Кисельова О.І., Волков С.Л., Коломієць Л.В. Організація та проведення наукових досліджень. Навч.-метод. посіб. Одеса: Вид-тво ТОВ «Лерадрук», 2019. 184 с.
12. Кисельова О.І., Коломієць Л.В., Грабовський О.В., Волков С.Л., Большакова О.В. Теорія навчання та організації наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. Одеса: Вид-во ТОВ «Лерадрук», 2017. 263 с.
13. Лудченко А.А. Основы научных исследований: учеб. пособие. Киев: Знання, 2010. 114 с.
14. Марцин В.С. Основы научных исследований: навч. посіб. Львів: Ромус-Поліграф, 2012. 128 с.
15. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва. Кривий Ріг : КДПУ, 2010. 270 с.

16. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. За ред. І.С. Добронравової (ч. 1), О.В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
17. Науково-педагогічне дослідження : навч. посіб. для магістрантів. Укладачі: Н.Н. Чайченко, О.М. Семєног, Л.М. Артющкіна, О.М. Рудь. Суми : СОППО, 2015. 190 с.
18. Освітні технології : навч.-метод. посібн. за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.
19. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
20. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / укладач Е. В. Колісніченко. Суми : Сумський державний університет, 2012. 83 с.
21. Основи наукових досліджень: Організація наукових досліджень: Конспект лекцій. Уклад. Н.І. Бурау. Київ: НТУУ «КПІ», 2017. 33 с.
22. Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Славенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. Київ: Лібра, 2004. 344 с. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підручник. Київ: Каравела, 2011. 360 с.
23. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: практикум: навч. посібн. Київ: Каравела, 2008. 335 с.
24. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2007. 254 с.

25. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посібн. НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.

26. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2013. 240 с.

27. Цехмістрова Г.С. Методологія наукових досліджень. навч. посіб. Київ: Видав. дім «Слово», 2012. 280 с.

28. Цибульов П. М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. Київ: Інститут інтелектуальної власності і права, 2005. 108 с.

29. Шляхтун П.П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] Київ: Академія, 2011. 224 с.

Додаткова література

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-методичний посіб. для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. Київ: Кондор, 2008. 272 с.
2. Вайнола Р. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 140 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академія, 2015. 304 с.
4. Жигірь В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка : навч. посіб.: [для студ. ВНЗ. Київ : Кондор, 2012. 338 с.
5. Кисельова О.І., Коломієць Л.В. Методи експертних оцінок у процесі експертизи навчального процесу у вищих навчальних закладах. Збірник наукових

- праць Одеської державної академії технічного регулювання та якості. 2016. Вип. 2(9). С.18-21.
6. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2014. 200 с.
  7. Кузнецова Н.В., Браславська О.С., Ружицька О.М. Методичні рекомендації з розробки та оформлення робочих програм практик. Одеса : ОНУ, 2016. 20 с.
  8. Кузнецова Н.В. Інструктивно - методичні матеріали щодо проходження педагогічної практики студентів 4 курсу філологічного факультету. Психолого-педагогічний модуль. Одеса: Фенікс, 2015. 98 с.
  9. Сурмін Ю. Майстерня вченого: підручник для науковця. Київ: Навч. метод центр освіти в Україні, 2006. 207 с.
  10. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ: Знання-Прес, 2002.
  11. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах : навч. посіб. Київ : Вища шк., 2004. 208 с.
  12. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради. Автор-упорядник Л.А. Пономаренко. Київ: Ред. «Бюл. Вищої атестат. коміс. України»; Вид-во «Толока», 2005. 80 с.
  13. ISO 5966:1982 «Documentation – Presentation of scientific and technical reports».

7. Електронні інформаційні ресурси

1. Вища освіта. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua/ua/>
3. Інститут вищої освіти НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ihed.org.ua/>
4. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipood.com.ua/>
5. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Одеська національна наукова бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://odnb.odessa.ua/>
8. Освітня платформа «Критичне мислення». Режим доступу: <https://www.criticalthinking.expert/>
9. Український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://prometheus.org.ua/>

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ
ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Авторська редакція
Виготовлено з готового оригінал-макету

Підписано до друку 20.09.2021 р. Папір офсетний. Формат 60×90/16.
Гарнітура «Times New Roman». Ум.-друк. арк. 14,5.
Тираж 50 прим. Зам. № 37.

Видавництво ТОВ «Лерадрук»
Свідоцтво ДК № 2645 від 11.10.2006 р.
м. Роздільна, вул. Європейська, 44.
E-mail: leradruk@gmail.com

